

Svenska kulturlandskap

Trädskötsel-verkstad

Bråbygden i östra Småland 9-10 september 2015

dokumentation

En överblick över olika frågeställningar

Vi kombinerade praktiska åtgärder med diskussioner kring frågor om varför, vad och hur. Det blev till en överblick över olika problem och möjligheter. Utifrån det kan man gå vidare i kommande träffar.

Frågor att fundera över innan man börjar göra något

Vad är syftet med åtgärderna? Vad vill man uppnå? T.ex. återskapa ett tidigare utseende i landskapet, gynna vissa djur & växter, få till någonting vackert för besöksnäringens skull, osv.

Olika mål och ev. målkonflikter: landskapsvård, naturvård, kulturmiljövård, kulturhistoria, friluftsliv & besöksnäring, lokal anpassning m.m.

Att satsa på att upprätthålla traditionell hantverkskunskap och/eller satsa på att uppnå önskade avtryck i landskapet i så stor omfattning som möjligt.

Kulturhistoriskt riktigt och/eller "moderna" tillägg i skötseln?

Regionala skillnader beroende på biologiska förutsättningar men också lokala traditioner.

Man behöver blicka ut över hela landskapsavsnittet och se helheter.

Man behöver göra klart för sig hur stor yta man ska arbeta med.

Finns tillgång till historiska kartor, berggrunds- och jordartskartor m.m.?

Hur blir det med hävd efter skötselåtgärderna?

Andra ändamål än lövtäkt till foder, t.ex. lindbast, tunnband av hassel.

Framåtsyftande ändamål som t.ex. biomassa-uttag.

vid Tråthult i Bråbygden

Själva träden

Olika trädslags egenskaper och biologi, inkl. hur det varierar beroende på var i landet de växer. Särskild hantering av bärande träd och buskar. Trädsjukdomar och hur de ska hanteras, inkl. om deras sårbarhet kan antas öka eller minska vid hamling.

Att hamla

Redskap: traditionella lövknivar, handsågar, hydrauliska sekatorer, motorsågar m.m.

Annat: stegar, rep, skyddsutrustning.

Beskära delar av kronan eller hela på en gång?

För- och nackdelar med att lämna dragare (ger "draghjäl" men risk för att trädet satsar mindre på nya skott). På samma sätt hantering av hela kloner, alltså grupper av trädstammar som är samma individ.

Beskära träden så skonsamt som möjligt eller avsiktligt skada dem lite mer ("slarviga" snitt osv.)?

Hamlings-höjd, inkl. effekter som ljusnedsläpp och röjgödslingsverkan.

Längd på stumpar, inkl. att forma kommande krona.

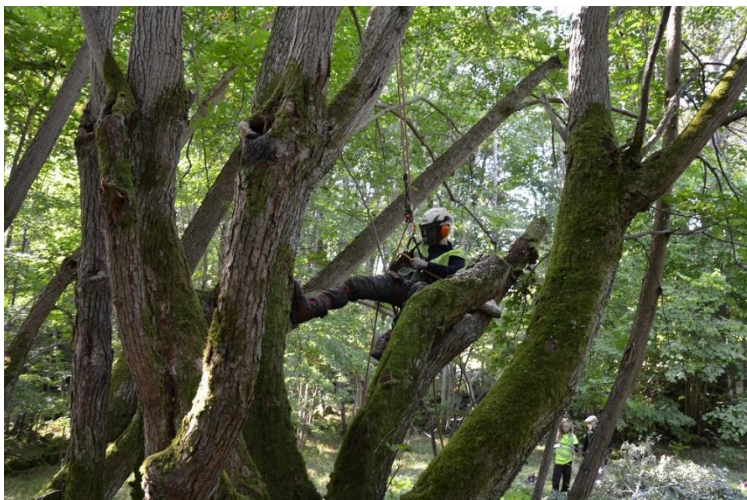
Biologiska följder av skötselåtgärderna: vad gynnas och vad missgynnas? Insekter & kryptogamer på träden, markväxtlighet under träden, fåglar m.m.

Med vilka åtgärder (hur, när under året m.m.) riskerar man att döda ett träd? Hur undviker man det?

Hantering av grenar, kvistar och löv. Direktutfodring till djur.

verkstad – i backen nedanför Träthult

mer avancerat arbete – i igenvuxna åker-backar i Brånäs

Restaureringshamling

Olika trädslags tålighet.

Hur grova stammar kan man kapa av helt? Olika trädslag, regionala skillnader osv.

Hur grova grenar kan man kapa av?

Hur långa stumpar bör man lämna? Tumregel 10-20 cm? Längre vid första restaureringsingrepp, sedan kortare? Längre om man vill få fram fler nya skott längs stumparna? Längre när man behöver spara dragare?

Trädens respons i skuggigare läge, jämfört med hur de svarar i ett öppnare landskap med fullt ljusinsläpp.

Påverkan av ökat solinsläpp som ger ökad markavdunstning och ev. torka.

Säkerhetsaspekter

Viktigt att tänka igenom innan man börjar, bl.a. identifiera risker, vad man gör om något går fel m.m.

Rätt utrustning (förutom kläder osv.) såsom första förband, fungerande mobiltelefon m.m.

Yrkesutövande trädvårdsspecialister har normalt en mer fullständig hantering av det här, liksom en mer omfattande skydds- och klätterutrustning.

Även andra brukare och landskapsvårdare behöver naturligtvis ta hänsyn till de här frågorna.

Arbetsmiljöverkets AFS'er, alltså föreskrifter ur Arbetsmiljöverkets författningssamling (AFS).

med rätt utrustning blir jobbet säkrare och enklare

Några idéer till kommande teman

Mer om de olika trädslagen, deras biologi och vad de tål, hur de har skötts i olika landsändar.

Hur blir resultatet, utifrån olika fokus? Tyngdvikt på biologi, eller på kulturhistoria, eller sammanvägt.

Mer fördjupning i olika delar.